

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський національний університет
садівництва

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ І НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

2020

**Міністерство освіти і науки України
Рада молодих учених Уманського НУС**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ
УЧЕНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ**

**Сільськогосподарські, біологічні, економічні,
загальноосвітні та технічні науки**

Умань – 2020

УДК 001.8:63
М 58

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою Радою Уманського національного університету садівництва
(протокол № 6 від 10 червня 2020 року)*

Редакційна колегія:

Непочатенко О. О. – доктор екон. наук, професор, (відповідальний редактор);
Карпенко В. П. – доктор с.-г. наук, професор, (заступник відповідального редактора);
Балабак А. Ф. – доктор с.-г. наук, професор; **Господаренко Г. М.** – доктор с.-г. наук, професор;
Єщенко В. О. – доктор с.-г. наук, професор;
Заморська І. Л. – доктор техн. наук, професор; **Заморський В. В.** – доктор с.-г. наук, професор;
Кучеренко Т. Є. – доктор екон. наук, професор; **Любич В. В.** – доктор с.-г. наук, професор;
Мудрак Р. П. – доктор екон. наук, професор;
Нестерчук Ю. О. – доктор екон. наук, професор; **Новак І. М.** – доктор екон. наук, професор;
Осокіна Н. М. – доктор с.-г. наук, професор; **Полорецький С.П.** – доктор с.-г. наук, професор;
Поліщук В. В. – доктор с.-г. наук, професор;
Токар А. Ю. – доктор с.-г. наук, професор; **Школьний О.О.** – доктор екон. наук, професор;
Улянич О. І. – доктор с.-г. наук, професор; **Уланчук В. С.** – доктор екон. наук, професор;
Шлапак В. П. – доктор с.-г. наук, професор; **Яценко А. О.** – доктор с.-г. наук, професор;
Костецька К. В. – кандидат с.-г. наук, доцент (відповідальний секретар).

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих учених і науково-педагогічних працівників, 16 червня 2020 р. / Редкол.: Непочатенко О. О. (відп. ред.) та ін. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 184 с.

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень вітчизняних науковців. У наукових матеріалах висвітлено питання, що стосуються актуальних проблем сучасної аграрної науки й освіти. Розраховано на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, наукових співробітників і фахівців, які займаються сучасними питаннями аграрного виробництва, науки й освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

© Уманський національний
університет садівництва, 2020

ЗМІСТ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

<i>Л. М. Буценко, Ю. М. Богдан</i>	ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМИ PYELPH ДЛЯ АНАЛІЗУ ЗОБРАЖЕНЬ RAPD-ПЛР <i>PSEUDOMONAS SYRINGAE</i>	10
<i>Е. А. Захарченко</i>	БАЛАНС АЗОТУ ТА КАЛЬЦІЮ В ЗЕРНІ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ВНЕСЕННЯ ФОСФОГІПСУ ТА СУЛЬФАТУ АМОНІЮ	12
<i>Н. П. Косенко, К. О. Бондаренко</i>	ВПЛИВ РОЗМІРУ МАТОЧНИХ КОРЕНЕПЛОДІВ БУРЯКУ СТОЛОВОГО НА АРХІТЕКТОНІКУ НАСІННЄВОГО КУЩА.....	14
<i>Н. П. Косенко, В. О. Погорєлова</i>	УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ НАСІННЯ МОРКВИ СТОЛОВОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЄВИХ РОСЛИН.....	16
<i>Т. К. Костюкевич, В. В. Корень</i>	ОЦІНКА МІНЛИВОСТІ ВРОЖАЙНОСТІ СТООВОГО БУРЯКУ В ЗАХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	18
<i>В. В. Любич, І. О. Полянецька</i>	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОСТІ НОВИХ СОРТІВ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО.....	20
<i>А. І. Любченко, О. М. Березюк</i>	ОЦІНКА <i>EX VITRO</i> СОЛЕСТІЙКИХ СОМАКЛОНАЛЬНИХ ЛІНІЙ ЦИКОРІЮ КОРЕНЕПЛІДНОГО.....	24
<i>М. М. Nazarenko</i>	INDUCTION OF WINTER WHEAT HEIGHT AND STEM STRUCTURE MUTATIONS BY 1.4-BISDIAZOATSETILBUTAN.....	26
<i>В. О. Погорєлова</i>	УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ ТОМАТА ЗАЛЕЖНО ВІД СХЕМИ ПОСІВУ ТА УДОБРЕННЯ В ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	29
<i>Т. Ю. Федорова</i>	ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ПЛОДІВ ГРУШІ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ.....	32

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

<i>Л. В. Барабаш</i>	ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	35
<i>Н. А. Грецька</i>	СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ.....	37
<i>Т. В. Гулик</i>	ОБГРУНТУВАННЯ КАПІТАЛЬНОГО РЕМОНТУ ДОМЕННОЇ ПЕЧІ.....	39
<i>Р. М. Курильців, Н. І. Кришеник</i>	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	41
<i>Т. В. Мединська, Г. І. Семенюк</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПРИКЛАДІ АТ АКБ «ЛЬВІВ»	44
<i>Т. В. Мединська, В. О. Юцишина</i>	ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	47
<i>Т. М. Мислова</i>	СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА РОЗВИТКУ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ.....	50
<i>В. Ф. Невлад</i>	РОЛЬ РЕКЛАМИ В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГУ.....	54
<i>А. А. Осіпова</i>	ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ В СКЛАДІ СОТ.....	57
<i>О. М. Поліщук</i>	ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІОЛОГІЧНИМИ АКТИВАМИ.....	60
<i>О. Т. Прокопчук</i>	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА АГРОСТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ.....	62

<i>М. М. Ремінський, Н. Ю. Тимошенко</i>	НАЙВАЖЛИВІШІ ЕЛЕМЕНТИ АВСТРАЛІЙСЬКОЇ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ВАРТО ЗАЛУЧИТИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	64
<i>М. М. Ремінський, Н. Ю. Тимошенко</i>	ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У ВІТЧИЗНЯНОМУ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	67
<i>М. М. Ремінський, Н. Ю. Тимошенко</i>	РОЗВИТОК СФЕРИ ІКТ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ШЛЯХ ДО ІНДУСТРІЇ 4.0 В УКРАЇНІ.....	69
<i>С. П. Сас</i>	ЗАСТОСУВАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	72
<i>Д. М. Соковніна</i>	РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ ТА БРЕНДУВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	74
<i>Н. В. Терещук</i>	ЗНАЧЕННЯ АНІМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ТУРИЗМІ.....	77
<i>М. В. Трохименко</i>	ОЦІНКА СТАНУ ТА РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ: СТАТИСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ.....	80
<i>С. І. Хірна</i>	СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ТЕХНІКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	82
<i>Г. В. Швець</i>	ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	85

ЛІСОВЕ І САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

<i>С. М. Ковтун- Водяницька</i>	МАЛОПОШИРЕНІ ЧЕБРЕЦІ: <i>THYMUS TAURICUS</i> <i>KLOKOV EX DES.-SHOST.</i> , <i>TH. SIBTHORPII BENTH.</i> , <i>TH. MONGOLICUS</i> (RONNIGER) RONNIGER,
-------------------------------------	---

	ІНТРОДУКОВАНІ В УМОВИ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	88
<i>О.І. Літвін</i>	ВИДОВА РІЗНОМАНІТНІСТЬ ШКІДНИКІВ ЛИСТЯНИХ ПОРІД РАТНІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА.....	90
<i>С. В. Сидоренко</i>	ПАТОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ПОЛЕЗАХИСНИХ СМУГ ЗА УЧАСТЮ ДУБА ЗВИЧАЙНОГО.....	93
<i>А. П. Хомочкін, О. К. Золотарьова</i>	КИСЛОТНІ ДОЩІ ТА ІНГІБІТОРИ КАРБОНАТІДРАЗИ.....	96

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

<i>О. В. Василюшина, О. О. Цибенко</i>	ВИКОРИСТАННЯ ПЛОДОВО-ЯГІДНОЇ СИРОВИНИ В ТЕХНОЛОГІЇ КУЛІНАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	100
<i>О. П. Герасимчук</i>	ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЕРНА ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО ЗА ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ.....	102
<i>V. V. Zheliezna, V. V. Liubych</i>	EFFECT OF WATER-HEAT TREATMENT ON SPELT GRAIN FLOUR WHITENESS.....	105
<i>А. В. Заболотна, К. В. Калайда, В. В. Пуркало</i>	БЕЗПЕЧНІСТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ШВИДКОЗАМОРОЖЕНИХ ЗАКУСОК 3 ВИКОРИСТАННЯМ В РЕЦЕПТУРІ ВОДОРОСТЕЙ....	108
<i>К. V. Kostetska, S. M. Kovtun- Vodyanytska</i>	TECHNOLOGICAL PROPERTIES OF WHEAT FLOUR WITH HERBAL SUPPLEMENTS.....	110
<i>А. П. Михалевич, В. Я. Санига, Г. Є. Поліщук, Т. Г. Осмак</i>	НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ РЕЦЕПТУРНОГО СКЛАДУ МОРОЗИВА АЦИДОФІЛЬНОГО, ЗБАГАЧЕНОГО БІЛКОМ.....	112
<i>Л. Л. Новак</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЦУКРУ В УКРАЇНІ.....	114

<i>Т. А. Танасова, О. О. Дрозд</i>	ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ І ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ.....	116
<i>О. А. Chernyushok, І. Yu. Shevchenko</i>	USE OF RAW MATERIALS FOR DEVELOPMENT OF MEAT SEMI-FINISHED PRODUCTS.....	118

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

<i>А. В. Бабій</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГОРИЗОНТАЛЬНИХ КОЛИВАНЬ ШТАНГИ НА РІВНОМІРНІСТЬ ОБПРИСКУВАННЯ.....	121
<i>Н. С. Брунда</i>	ВИРОБНИЦТВО КОМБІКОРМІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НАСІННЯ ЛЬОНУ ТА ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ.....	123
<i>Є. О. Галкіна, С. І. Мовчан</i>	ІНЖЕНЕРНА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ РОБОТИ ОПТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЛЮМІНЕСЦЕНТНОГО МІКРОСКОПА.....	125
<i>О. І. Haschuk, О. Е. Moskalyuk, А. Y. Guralevich</i>	DEVELOPMENT OF SPECIAL PURPOSE SAUSAGE RECIPES BASED ON BLOOD PROCESSED PRODUCTS.....	127
<i>К. О. Горлова, А. М. Зуб, С. І. Мовчан, О. О. Дереза</i>	МОДЕЛЮВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМ ОБОРОТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ДЛЯ ОБ'ЄКТІВ ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ КРАЇНИ.....	131
<i>О. А. Єремєєва, Є. І. Харченко</i>	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СОРТОВИХ ПОМЕЛІВ ПШЕНИЦІ.....	134
<i>К. В. Костецька</i>	ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ СОЇ ШЛЯХОМ ЇЇ ФРАКЦІОНУВАННЯ.....	138
<i>В. В. Любич</i>	ФОРМУВАННЯ БОРОШНОМЕЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ СПЕЛТИ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ.....	140

<i>Л. М. Мірошник, О. О. Дрозд</i>	ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД УДОБРЕННЯ.....	143
<i>І. М. Моложанова</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕРОБКИ ЯБЛУЧНИХ ВИЧАВОК ЗА ВИРОБНИЦТВА КОРМІВ.....	145
<i>Л. Л. Новак, С. С. Бунь</i>	СТАН ВИРОБНИЦТВА КОМБІКОРМІВ В УКРАЇНІ.....	146
<i>Р. В. Олядничук</i>	БАЛАНС ПОТУЖНОСТІ САМОХІДНОЇ ПЛОДОЗБИРАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ.....	149
<i>І. Ф. Улянич</i>	ФОРМУВАННЯ КРУП'ЯНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ.....	152

ЗАГАЛЬНООСВІТНІ НАУКИ

<i>С. В. Андрійчук, В. О. Мартинюк</i>	ОЦІНКА СТРУКТУРИ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ ТА ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВОДОЗБОРУ ОЗЕРА БІЛИНСЬКЕ.....	155
<i>Г. Г. Аркушенко</i>	МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ДИСЦИПЛІН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	157
<i>Ф. А. Брусіловська, Н. В. Семенівська</i>	ВПЛИВ СТИЛІВ МУЗИКИ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН УЧНІВ ЄВРЕЙСЬКОЇ ШКОЛИ.....	159
<i>Ю. І. Житар</i>	МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МАСМЕДІЙНИХ ВИДАНЬ ІВАНО-ФРАНКІВЬКА.....	162
<i>І. В. Кундеренко</i>	ДУХОВНІ ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ.....	165
<i>С. А. Литвененко, В. М. Ямницький</i>	ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ.....	167

<i>О. І. Макар</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	169
<i>М. І. Овечко</i>	СТРУКТУРНІ СКЛАДОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ІЗ ГРОМАДОЮ.....	173
<i>І. І. Побережець</i>	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ MOODLE ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕНІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	175
<i>С. В. Цимбал</i>	ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ЯК ОСОБИСТІСНА ЯКІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	178

краси. Насіння зав'язується та досягає зовсім незначна кількість. Його можна зібрати наприкінці червня-в I декаді липня. Кращим способом розмноження ч. Сібторпа є вегетативний – частинами куртини, які мають вкорінені пагінці.

Чебрець монгольський *Thymus mongolicus* (Ronniger) Ronniger – напівкущик, поширений в Казахстані, Росії, Монголії, Китаї. Трапляється по кам'янистих пагорбах, схилах, долинах. Вважається петрофітною степовою рослиною. Надземна частина має виразний м'ятний аромат. Домінуючі компоненти ефірної олії – ліналол, карвакрол, геранілацетат.

Вперше інтродукований в НБС в 2016 році з насінного матеріалу. Весняне відростання ч. монгольського за інтродукції зазвичай припадає на III декаду березня-I декаду квітня. Бутонізація триває практично протягом червня, цвітіння розпочинається в II декаді червня-I декаді липня, поодинокі квітки можна спостерігати до II декади серпня. Насіння досягає протягом II декади липня-I декади серпня. Плодоношення помірне. Насіння схоже.

Таким чином на прикладі 3-х видів чебреців коротко окреслено їх успішність за інтродукції в умовах Правобережного Лісостепу. Інтродуценти мають перспективу подальшого вирощування та використання на практиці як лікарські, харчові, декоративні рослини.

ВИДОВА РІЗНОМАНІТНІСТЬ ШКІДНИКІВ ЛИСТЯНИХ ПОРІД РАТНІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА

О. І. ЛІТВІН, здобувач другого рівня вищої освіти*

Рівненський державний гуманітарний університет

Західний регіон України є найбільш лісистією частиною нашої держави в якому зосереджено її основні лісові ресурси, а це понад 40 % лісового фонду і близько 60% запасів стиглих і перестиглих насаджень. Одними із найбільш розповсюджених та своєрідних мешканців лісу є представники типу комах. Серед них є специфічні за типом живлення листогризучі шкідники, які в екологічному відношенні, становлять своєрідну спеціалізовану групу комах, чутливу до змін навколишнього середовища і добре пристосовану до певних мікрокліматичних умов існування на певних кормових рослинах. Особливо небезпечною для насаджень, є біологічна особливість листогризучих шкідників, за сприятливих умов, розмножуватися у величезних кількостях. При такому масовому розмноженні вони здатні наносити значні пошкодження рослинам, що є небезпечним для молодих рослин. Але не дивлячись на чисельну різноманітність та негативне значення, на сьогоднішній день вони вивчені недостатньо. Тому дослідження видового складу і встановлення популяційних

* Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент І. О. Сяська

характеристик листогризучих комах-шкідників лісонасаджень може бути використаним при розробці заходів щодо регуляції їх чисельності та запобігання масового ушкодження листяних порід лісу.

Для дослідження представників листогризучих шкідників нами було обране Ратнівське лісомисливське господарство, яке знаходиться на території Волинської області. З цією метою ми використовували різноманітні методи вивчення видового складу шкідників та проведення обліку їх чисельності, а саме: 1) огляд лісової рослинності (стовбурів і гілок дерев та кущів тощо); 2) струшування тварин з дерев і кущів на ентомологічні зонтики, щити, листи картону тощо; 3) проведення кількісного обліку комах, який спрямований на вивчення зміни чисельності під впливом різних факторів. Крім того кількісний облік дає можливість з'ясувати співвідношення шкідливої і корисної діяльності різних груп тварин, тому має практичне значення.

Так, на даній території, протягом облікового періоду, було взято 16 проб, в трьох кварталах лісництва. На основі отриманих даних ми визначили видове різноманіття комах-шкідників листяних порід дерев та встановили екологічні характеристики популяцій кожного виду, притаманні для цієї місцевості.

В результаті вивчення якісних характеристик популяцій ентомофауни листогризучих шкідників на території Ратнівського лісництва виявили 22 види комах, які відносяться до 10 родин і 3 рядів. Найбільш чисельно видове різноманіття листогризучих шкідників на даній території представлена рядом Лускокрилі *Lepidoptera* (78,2 %), менш чисельно рядом Твердокрилі, *Coleoptera* (27,3 %). Найменш чисельним є ряд Перетинчастокрилі, *Hymenoptera* (4,5 %).

Проводячи видовий аналіз представників листогризучих шкідників Ратнівського лісництва слід зазначити, що найбільш поширеними є представники родин Листовійки – *Tortricidae*, яка представлена 4 видами, а саме: Мадринова листовійка - *Zeiraphera diniana* Gn.; Зелена дубова листовійка – *Tortrix viridana* L.; Глодова листовійка – *Archips crataegada* Hb.; Строкато-золотиста (жимолостна) листовійка – *Archips xylosteana* L. та Хвилівки *Orgyidae*, що представлена 3 видами, такими, як: Золотогуз – *Euproctis chrysorrhoea* L.; Червонохвіст – *Dasychira pudibunda* L.; Вербова хвилівка – *Leucoma salicis* L.

Наступними за чисельністю є представники родин Коконопряди – *Lasiacampidae*, що включають 2 види: Сибірський шовкопряд – *Dendrolimus sibiricus* Tschtv. та Кільчастий шовкопряд – *Malacosoma neustria* L., а також родини Чубатки – *Notodontidae*: Лунка срібляста - *Phalera bucephala* L.; Дубова чубатка – *Notodonta anceps* Goetze. та П'ядуни – *Geometridea* – Зимовий п'ядун – *Operophtera brumata* L. та П'ядун-обдирало – *Erannis defoliaria* Cl.. Кожна представлена також 2 видами.

Найменш чисельними, серед Лускокрилих є представники родин Похідні шовкопряди – *Eupterotidae*, з видом Дубовий похідний шовкопряд – *Snetocampa processionea* L. та Молі-пістрянки – *Gracillaridae*: Дубова широкомінуюча міль – *Acrocercops brongniardella* F., що були представлені лише одним видом кожна.

Результати проведених ентомологічних досліджень представлені у табл.

Таксономічні одиниці листогризучих шкідників Ратнівського лісництва

Ряд	Родина	Вид
Лускокрилі Lepidoptera	Коконопряди - Lasiacampidae	Сибірський шовкопряд – <i>Dendrolimus sibiricus</i> Tschtv. Кільчастий шовкопряд – <i>Malacosoma neustria</i> L.
	Похідні шовкопряди – Eupterotidae	Дубовий похідний шовкопряд – <i>Snetocampa processionea</i> L.
	Хвилівки – Orgyidae	Золотогуз – <i>Euproctis chrysorrhoea</i> L. Червонохвіст – <i>Dasychira pudibunda</i> L. Вербова хвилівка – <i>Leucoma salicis</i> L.
	Чубатки – Notodontidae	Лунка срібляста - <i>Phalera bucephala</i> L. Дубова чубатка – <i>Notodonta anceps</i> Goeze.
	П'ядуни – Geometridea	Зимовий п'ядун – <i>Operophtera brumata</i> L. П'ядун-обдирало – <i>Erannis defoliaria</i> Cl.
	Листовійки – Tortricidae	Модринова листовійка – <i>Zeiraphera diniana</i> Gn. Зелена дубова листовійка – <i>Tortrix viridana</i> L. Глодова листовійка – <i>Archips crataegada</i> Hb. Жимолостна листовійка або Строкато-золотиста – <i>Archips xylosteana</i> L.
	Моли-пістрянки – Gracillariidae	Дубова широкомінуюча міль – <i>Acrocercops brongniardella</i> F.
Перетинчастокрилі Hymenoptera	Пильщики-аргіди – Argidae	Пильщик березовий плямистий – <i>Arge pullata</i> Zadd.
Твердокрилі, або Жуки Coleoptera	Листоїди - Chrysomelidae	Листоїд вільховий - <i>Melasoma aeneum</i> L. Листоїд осиковий - <i>Melasoma tremulae</i> F. Листоїд тополевий - <i>Melasoma populi</i> L. Клітра чотирикрапкова – <i>Clytra quadripunctata</i> L.
	Пластинчатовусі - Scarabaeidae	Травневий східний хрущ - <i>Melolontha hippocastani</i> L. Травневий західний хрущ - <i>Melolontha melolontha</i> L.

Наступним етапом наших досліджень було визначення видової приуроченості шкідників до певних порід дерев. Так були обстежені наступні породи дерев: береза, вільха, в'яз, глід, дуб, клен, липа, осика, тополя, ясен.

В результаті цих досліджень нами було встановлено, що найбільша кількість видів листогризучих шкідників була виявлена на дубі (11) та тополі (10). По 5 видів листогризучих шкідників виявили на клені та березі. На осіці в районі обстеження виявили 4 види листогризучих комах. На вільсі, ясену та в'язі були виявлені по 3 види листогризучих комах. Найменша кількість видів шкідників була виявлена на липі та гліді, по 2 на кожній із порід дерев.

Дослідження листогризучих шкідників листяних порід дерев зводилась до визначення видової приналежності та встановлення харчових зв'язків, що утворилися між цими комахами шкідниками та породами дерев. Так, серед них були виявлені монофаги – дубовий похідний шовкопряд, золотогоуз, вербова хвилівка, зимовий п'ядун, п'ядун-обдирало, дубова широкомінуюча міль, пильщик березовий плямистий та поліфаги – сибірський шовкопряд, кільчастий шовкопряд, лунка срібляста, строкато-золотиста (жимолостна) листовійка, клітра чотирикrapкова, травневий східний хрущ та травневий західний хрущ й інші листогризучі шкідники.

Слід зазначити, що в лісництві планово проводиться комплекс профілактичних заходів щодо попередження поширення та виникнення спалахів вогнищ масового розмноження шкідників, тому вагомої шкодочинності для листяних дерев ці комахи не становлять.

ПАТОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ПОЛЕЗАХИСНИХ СМУГ ЗА УЧАСТЮ ДУБА ЗВИЧАЙНОГО

С. В. СИДОРЕНКО, *молодший науковий співробітник*

**Український науково-дослідний інститут лісового господарства та
агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького**

Загальні зміни в природному середовищі під впливом антропогенних чинників супроводжуються зменшенням загальної біологічної стійкості лісостанів. Ці процеси супроводжуються значним поширенням шкідливих комах і збудників хвороб деревних і кущових рослин. Захист агролісових угруповань, в контексті полезахисних насаджень від шкідливих організмів є одним із найважливіших засобів підвищення їх продуктивності.

У полезахисних лісових смугах завершального періоду розвитку без належного лісівничого догляду значного поширення набули негативні патологічні процеси. Вони пов'язані з ослабленням біологічної стійкості дерев у насадженні, внаслідок інтенсифікації конкурентних відносин. Такий вплив призводить до послаблення захисних властивостей дерев в насадженні. Що є

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції молодих учених і науково-педагогічних працівників, 16 червня 2020 р. / Редкол.: Непочатенко О. О. (відп. ред.) та ін. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 184 с.

*Технічний редактор, художнє оформлення
і комп'ютерна верстка К. В. Костецька*

Підписано до друку 10.06.2020 р.

Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Умов. друк. арк. 10,69

Наклад 100 прим.

Замовлення № 1287

Надруковано: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006 р.

тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88

сайт: vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com